

Sólbjörg Jakobsens grundlovstale

Taler

Sólbjörg Jakobsen
Politisk ordfører for Liberal
Alliance

Dato

5. juni 2025

Sted

Byparken Skanderborg

1 Når vi fejrer grundlovsdag d. 5. juni, fejrer vi den dag, hvor vi fik papir på vores demokrati.

Men demokratiet opstod jo ikke sådan pludseligt over natten.

5

Tværtimod kom grundloven til på ryggen af en borgerlig bevægelse, der havde været i gang i årtier.

10 Rundt omkring i Europa begyndte demokratierne at spire. Og folket fik den magt, de altid havde fortjent.

Stavnsbåndet blev ophævet, bønderne fik læsefærdigheder og friheden voksede.

15 Og jo, bevares, så var der også lige en tæppebombning af København, der smadrede størstedelen af vores hovedstad. Men det glemmer vi lige for en stund, så historien passer til min fortælling.

For min pointe er faktisk bare den simple, at den demokratiske bevægelse allerede var i gang, længe før vi fik grundloven.

20

Ja, det var nærmere et spørgsmål om tid, før vi ville få en fri forfatning.

25 For til sidst var det primært den adelige modstand, der var hæmskoen. Men adelens modvilje kunne ikke tøjle den demokratiske udvikling. Netop fordi det skete nedefra - og resultaterne kunne mærkes.

Og med en tvivlsom parallel til nutiden, vil jeg sige, at der lige nu er en bevægelse i gang, der ikke kan stoppes - til trods for, hvor meget systemets særinteresser og adelige socialdemokrater har lyst til at bremse det.

35

Velfærdsstatens terminale fase

Ja, det er faktisk socialdemokraterne, der er de adelige i den her fortælling - og de
40 er jo også begyndt at tage imod kongelige ordener.

Og den udvikling, jeg taler om, er vores allesammens forventninger til
fremtidens velfærdssamfund.

45 For den socialdemokratiske velfærdsstat er trådt ind i sin terminale fase. Helt
ligesom enevælden var det, i tiden lige inden grundloven.

Hjulene ruller og holdningerne ændrer sig. Hurtigt. Gamle politiske jernlove
synes ikke at være så gældende længere.

50

Ungdommen er ikke lige så politisk korrekte og aktivistiske, som man ellers har
kunne læse om. Ja, ikke engang danske arbejdere kan længere se fidusen i de
partier, der plejer at pynte sig med arbejderfjer.

55 Danskerne elsker stadig velfærd, men de er ikke håbløst forelskede i den
socialdemokratiske velfærdsstat, der har udviklet sig til en bureaukratisk
samlebåndsløsning.

Jeg er glad for at se de gamle dogmer blive udfordret. At det politiske landskab
60 ændrer sig.

Men på den anden side forpligter det også.

Fordi lige nu, står os borgerlige i en slags gylden situation.

65

Men det er også en situation, hvor vi skal være gode til noget, vi ikke længere før
har været særlig dygtige til.

75 **Det kloge og det gode**

Vi borgerlige og liberale er så gode til at tale om alle de kloge ting.

80 Om økonomiske begreber. Vi kan ævle løs om skatten på den sidst tjente krone, produktivitetsvækst og dynamiske effekter.

Vi er gode til at udstille den manglende logik i venstrefløjens argumenter.

85 Vi har været skide gode til at forklare, hvordan lavere marginalskat får flere til at tage ekstra vagter, starte virksomhed eller tage springet fra deltid til fuldtid.

Og det har vi haft held med. Spørger man danskerne, synes de også, at de blå partier er dem, man helst betror at administrere de offentlige finanser og samfundsøkonomien.

90

Og det skal vi blive ved med. Vi må aldrig tabe den kamp.

Men det er ikke nok.

95 Vi skal også fortælle vores visioner for det gode.

For det gode samfund.

Det gode familieliv.

100

Det gode børneliv.

Det gode velfærdssamfund.

105 Og vi har altså ikke været gode nok til at vise for danskerne, at den socialdemokratiske model mangler værdighed. At den favoriserer staten og systemet, mens den skader mennesket og civilsamfundet.

110 Desværre.

Men den kamp begynder nu.

115

Else og værdighed

120

For næsten fire år siden sendte TV2 dokumentaren “Plejhjemmene bag facaden”. Det var i den, vi stiftede bekendtskab med stakkels demente Else, som blev groft mishandlet af plejepersonalet. Man skulle være mere end almindeligt empatiforladt, hvis man ikke blev dybt, dybt forarget over dén behandling, som
125 Else blev udsat for.

Jeg - og vi - har tit talt om den sag. Og det her bliver nok heller ikke sidste gang, jeg nævner den.

130

FOA, fagforeningen for plejhjemmets personale, forsøgte at forhindre dokumentaren i at udkomme, og da den så udkom alligevel, måtte vi forstå på dem, at det altså var personalet, det var synd for. At der manglede penge. Og venstrefløjen stod selvfølgelig klar til at give dem ret.

135

Det var et maskefald.

Elses lidelse var så tydelig for alle. Og det var så tydeligt, at det ikke handlede om penge, normeringer, strukturer, paragraffer eller alt det andet systemsnak, som det altid ender med, når de fleste politikere vil gøre noget godt for velfærden.

140

Det havde jo ikke gjort den mindste forskel for Else, at det havde været 4 i stedet for 3 ansatte, der mishandlede hende.

Nej, det handlede om, at Elses menneskelige værdighed blev krænket.

145

Og netop ordet værdighed, glemmer vi ofte i den politiske debat om

velfærdsdanmark.

150 I hvert fald substansen af værdighed. Ordet bliver sagt hele tiden, men aldrig efterlevet.

155 ***

Vi svigter de svageste borgere

160 Nu gør jeg lige noget, der ellers er ulovligt i en politisk tale: Jeg refererer til et videnskabeligt studie.

Men jeg synes simpelthen, at konklusionen fra studiet er så vigtig, at I også skal vide det, så jeg synes godt, at jeg kan tillade mig at bryde reglen bare den her ene gang.

165

Fordi det viser sig, at vores medborgere med handicap, faktisk har det langt værre i socialdemokratiske velfærdsstater, end i andre t

170 Og faktisk er studiet endnu dårligere nyt for Danmark

For ud af 31 europæiske lande, er det i Danmark, at der er størst ulighed mellem borgere med handicap og resten af befolkningen.

175 De er dårligere uddannede end i andre lande.

Mindre tilbøjelige til at have et arbejde.

Og måske vigtigst af alt: De har lavere tilfredshed i livet.

180

Man kan også sige det på en anden måde: Hvis man lever med et handicap i Danmark, er man i mindre grad en del af samfundet.

Og det er et svigt, når velfærdsstaten ikke tillader dem at være fuldbyrkede medlemmer af samfundet.

185

Min påstand er, at det ikke “kun” er mennesker med handicap, hvor det er tilfældet. Det gælder alle mennesker, der har færrest ressourcer.

190

Gennem årtier har vi I Danmark - med de bedste hensigter - behandlet samfundets svageste som en slags andenrangsborgere.

195

Vi har fortalt bestemte grupper, at vi ikke forventer noget af jer. Og at det er okay, for I kan jo ikke. Vi har parkeret dem på overførselsindkomster og kaldt det solidarisk.

Men det er ikke solidarisk. Det er ikke værdigt.

200

Værdigheden ligger nemlig i selvmyndigheden. Den ligger i ansvaret.

Selvom man har et handicap, er stofmisbruger eller kroniker - og oplever ting, man ikke kan selv, er det stadig - og netop - en enorm succesoplevelse at tage ansvar for nogle de andre ting, man godt kan.

205

Det er tværtimod nedbrydende hele tiden at få at vide, at ingen forventer noget af dig, og derfor skal du bare leve en passiv tilværelse, hvor andre gør alt for dig.

Det er ikke det menneskesyn, jeg ønsker vores velfærdssamfund bygger på.

210

215

Velfærdsstaten favoriserer de ressourcestærke

Og så er der også en anden bagside af medaljen.

220

Fordi mens vi svigter samfundets svageste, favoriserer velfærdsstaten aktivt de ressourcestærke.

Nogle af jer stødte måske på historien fra Frederiksberg, hvor en ressourcestærk

iværksætter og influencer havde fået tildelt en personlig assistent fra kommunen til sin selvstændige virksomhed, fordi hun har ADHD.

230 Og nej, ADHD er ikke altid barnemad - og kan for nogle være meget udfordrende. Men det skabte en enorm debat, fordi vi hele tiden hører, at borgere fra samfundets bund mangler hjælp hver eneste dag. Så undskyld mig at sige det så klart, men der er tale om ren og skær dårlig prioritering.

235 Desværre er historien symptomatisk for den måde, den socialdemokratiske velfærdsstat er bygget på:

Hvis du har tid, overskud og evner, kan du altid bruge systemet i din favør. Det er dem, der kan navigere i regeljunglen, der får snablen længst ned i kommunekassen. Ikke dem, der har mest brug for det.

240

245

Danskerne er ikke tilfredse med det bestående

Men tingene er i forandring. De tektoniske plader bevæger sig.

250 Ikke fra systemets og statens side. Men fra danskerne.

Danskerne skriger på forandring.

255 For vi kan jo alle se, at vi ikke får bedre velfærd, selvom vi kaster flere og flere penge efter det.

Så jeg tror, at danskerne har fået nok af, at skulle tage sig til takke med vakuumpakket mad og ét bad om ugen, når man betaler nogle af verdens højeste skatter.

260

Vi knokler alle et helt liv med løftet om, at vi får mere igen. Det er idéen med den socialdemokratiske samfundskontrakt.

265 Men vi frygter selv at havne på det kommunale plejehjem.

Vi frygter, at vi ikke kan få en tid i sundhedsvæsnet, hvor ventelisten ikke er flere år lang.

270 Og vi frygter, at vores børn ikke lærer noget, når vi sender dem i folkeskole.

275

Afslutning

Verdens bedste velfærdssamfund? Det lyder ikke sådan.

280

Jeg tror på, at vi kan få det. Det mener jeg helt oprigtigt.

Men kan vi det, hvis vi bare fortsætter derudaf med at gøre det samme, og vælge de samme politikere?

285

Jeg tvivler...

Vi har alle hørt analysen af problemerne for fremtidens velfærd mange gange. Fordi statsministeren siger det selv hele tiden:

290

Vi bliver flere og flere ældre og færre og færre unge.

Vi skal bruge penge på forsvar og sikkerhed. Mange penge endda.

295 Der er naturlige begrænsninger på produktiviteten i velfærdsfagene. Altså, en lærer kan ikke bare blive tre gange så produktiv, og en sosu kan ikke tilse tre gange så mange kræftpatienter.

Og så er der også for få, der gider arbejde i de fag.

300

Nårh ja, jeg glemmer jo helt Socialdemokratiets pensionsløfte, der vil koste over 60-70-80 milliarder om året - alt efter hvad de reelt mener. Konkrete er de i hvert

fald ikke.

305

Så dét, jeg så til gengæld slet ikke fatter, er hvordan man ud fra den analyse laver den konklusion, at vi skal have mere socialdemokratisk velfærdsstat.

Tværtimod, har jeg lyst til at råbe!

310

Vi har da brug for en frisk start.

Mette og Lars har siddet på magten i ministerkontorerne i snart 25 år.

315

Og ja, vi har kastet penge efter velfærd, men jeg kender ikke mange danskere, der mærker noget af det.

Det skulle da lige være alle mine jurist- og konsulent-venner, der har fået ekstra bureaukrati at se til.

320

Hvis vi skal få et velfærdssamfund, der i virkeligheden er i verdensklasse, skal vi nok se at bygge et system, hvor de varme hænder både er gladere og mere talstærke end de kolde.

325

Vi skal have mere tillid til de offentlige ansatte, der leverer velfærd hver eneste dag - ikke detailstyre dem fra Christiansborg.

Men vi skal også være langt mere åbne for, at andre end det offentlige også kan hjælpe til med at forbedre vores velfærd. Både private initiativer, velfærdsiværksættere og civilsamfund.

330

Og måske vigtigst af alt: Vi skal have noget sund fornuft tilbage.

Både når vi skal prioritere penge. Men også som jeg har slået et slag for i dag:

335

Når vi skal prioritere, hvem der i virkeligheden har brug for hjælpen.

Vi kan ikke tillade os at have skabt et system så kompliceret, at man skal kende de rigtige, eller have de rigtige uddannelser, for at kunne gennemskue det.

340

Det er et svigt af dem, der har allermest brug for en hjælpende hånd.

345 Men jeg tror på, at vi er på vej fra velfærdsstaten til velfærdssamfundet. Borgerne
ønsker det - og det er kun et spørgsmål om tid før systemet og systempolitikkerne
ikke kan modsætte sig det længere.

Tak for ordet! Og glædelig grundlovsdag.

350 **Kilde**
Manuskript tilsendt af taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler.

Kildetype
Digitalt manuskript

355 **Tags**
Grundlovstale

URI
<https://www.dansketaler.dk/tale/solbjorg-jakobsens-grundlovstale-2025>

360

365

370

375

380